

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور

مرکز تهران

دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی

گروه مدیریت دولتی

عنوان پایان نامه:

مقایسه رابطه کیفیت و ساختار سرمایه اجتماعی با کارآفرینی سازمانی
در مازی نور

استاد راهنما:

دکتر حسن درویش

استاد مشاور:

دکتر سید علی اکبر احمدی

نگارش:

زهرا غلامپور دهکی

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته مدیریت دولتی (گرایش منابع انسانی)

تقدیم به:

همسر مهربانم، اسطوره عشق و ایثار که در فراز، اعتبارم می بخشید و در نشیب اعتماد را به یادم می آورد.

همیشگی ترین و عزیز ترین همراهان زندگیم که وجودم از آنها ست:

پدر بزرگوار و مادر مهربان و برادران عزیزم دکتر مازیار و دکتر مهرزاد و خواهر عزیزم مهیار که الهام بخش و راهگشایم نه تنها در این پروژه بلکه در تمام مسیر زندگیم بوده اند.

جناب آقای دکتر کیوان کیاکجوری و سرکار خانم دکتر مهین بیهقی که همواره مشوق من بودند.

تقدیم به بهترین دوستم سرکار خانم بسمل که کمک زیادی در گردآوری این مجموعه به من نموده اند.

سپاسگزاری

پس از حمد و سپاس پروردگار متعال، تقدیر و سپاسگزاری خالصانه و خاضعانه خویش را از استاد محترم راهنما، جناب آقای دکتر حسن درویش، که با رهنمودهای خویش، راهنمایی این پایان نامه را تقبل نموده و در کلیه مراحل این پایان نامه مرا یاری نمودند اعلام می دارم.

همچنین از استاد محترم مشاور، جناب آقای دکتر احمدی، نیز که نهایت همکاری را با بنده داشته اند صمیمانه سپاسگزاری می نمایم.

به جاست از استاد محترم ناظر جناب آقای دکتر امیرخانی که زحمت خواندن پژوهش را قبول فرموده و اینجانب را از نظرات اصلاحی خویش بهره مند نموده اند تشکر نمایم.

پیشگفتار

امروزه در کنار سرمایه های انسانی ، مالی و اقتصادی، سرمایه دیگری به نام سرمایه اجتماعی مورد بهره برداری قرار می گیرد. چنین بیان می شود که سرمایه اجتماعی به ارتباطات و مشارکت اعضای یک سازمان توجه دارد و می تواند به عنوان ابزاری برای رسیدن به سرمایه های اقتصادی باشد. این سرمایه می تواند به طور بالقوه به اصلاح نهادها اقدام کند، زیرا پشتوانه هنجاری و ارزشی دارد و از سوی دیگر، می تواند زمینه همکاری بین کارگزاران را فراهم کند و در مرحله سوم می تواند از راه انتقال اطلاعات، زمینه رشد و بهره وری را تقویت کند. در غیاب سرمایه اجتماعی ، سایر سرمایه ها اثر بخشی خود را از دست می دهند و بدون ان پیمودن راه های توسعه و تکامل فرهنگی و اقتصادی، ناهموار و دشوار می شوند . در ارتباط میان سرمایه اجتماعی و کارآفرینی سازمانی می توان بیان کرد که سرمایه اجتماعی رفتار ریسک پذیر و نوآورانه را که جزء لاینفک کارآفرینی است تسهیل کرده و به طور مستقیم وارد عملکرد کاربردی افراد می شود در واقع این نوع سرمایه عملکرد کلی افراد را به عنوان یک کارآفرین گروهی تسهیل می کند.

پژوهش حاضر از پنج فصل تشکیل شده است. فصل اول شامل کلیاتی از تحقیق بوده که در آن بصورتی مستند بیان مسئله و ضرورت و اهمیت تحقیق، مدل مفهومی، هدف، سؤالات، فرضیات، قلمرو تحقیق و مواردی دیگر تشریح شده اند. فصل دوم به بیان ادبیات موضوعی تحقیق و سابقه تحقیقات مشابه و معرفی سازمان مورد نظر اختصاص یافته است. در فصل سوم روش شناسی تحقیق مشخص شده که در آن به جامعه و نمونه تحقیق، بنیان مدل مفهومی و متغیرها، روش تحقیق، ابزار گردآوری داده ها و اطلاعات و آزمونهای تحقیق پرداخته شده است. در فصل چهارم داده ها و اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از روشهای آمار توصیفی و استنباطی به تجزیه و تحلیل داده ها پرداخته می شود. در نهایت فصل پنجم به یافته ها، نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات اختصاص یافته است.

در پایان تحقیق نیز پیوستهای مربوط شامل پرسشنامه، داده های توصیفی مستخرجه از پرسشنامه و آماره های مربوط آورده شده اند.

چکیده:

امروزه در کنار سرمایه های انسانی ، مالی و اقتصادی، سرمایه دیگری به نام سرمایه اجتماعی مورد بهره برداری قرار می گیرد. این مفهوم به پیوندها و ارتباطات میان اعضای یک شبکه به عنوان منبعی با ارزش اشاره دارد که با خلق هنجارها و اعتماد متقابل ، موجب تحقق اهداف اعضا می شود. سرمایه اجتماعی، بستر مناسبی برای بهره وری سرمایه انسانی و فیزیکی و راهی برای نیل به موفقیت قلمداد می شود. مدیران و کسانی که بتوانند در سازمان، سرمایه اجتماعی ایجاد کنند، راه کامیابی شغلی و سازمانی خود را هموار می سازند. در غیاب سرمایه اجتماعی ، سایر سرمایه ها اثر بخشی خود را از دست می دهند و بدون ان پیمودن راه های توسعه و تکامل فرهنگی و اقتصادی، ناهموار و دشوار می شوند . در ارتباط میان سرمایه اجتماعی و کارآفرینی سازمانی می توان بیان کرد که سرمایه اجتماعی رفتار ریسک پذیر و نوآورانه را که جزء لاینفک کارآفرینی است تسهیل کرده و به طور مستقیم وارد عملکرد کاربردی افراد می شود در واقع این نوع سرمایه عملکرد کلی افراد را به عنوان یک کارآفرین گروهی تسهیل می کند. در تحقیق حاضر با ازمون های همبستگی پیرسون ، ازمون دو جمله ی و ازمون فریدمن به بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و کارآفرینی سازمانی در شرکت صنایع روشنایی مازی نور واقع در استان مازندران پرداختیم و نتایج نشان داد که رابطه مثبت و معناداری میان سرمایه اجتماعی و ابعاد ان با کارآفرینی سازمانی وجود دارد. همچنین ضریب همبستگی بعد ساختاری سرمایه اجتماعی در سازمان مازی نور اهمیت بیشتری دارد. در ارتباط با کارآفرینی سازمانی نیز شاخص نوآوری محصول دارای اولویت می باشد.

کلمات کلیدی: سرمایه اجتماعی، کارآفرینی سازمانی، بعد کیفیت و بعد ساختاری سرمایه اجتماعی

17 0000 000000000000 ها-2-2-2 سرمایه اجتماعی در مقایسه با سایر سرمایه ها

20 000000000 000000000000 پیامدهای مثبت سرمایه اجتماعی

20 000000000 000000000000 -1-3-2-2 منفعت عمومی سرمایه اجتماعی

21 000000000 000000000000 -2-3-2-2 منفعت اقتصادی سرمایه اجتماعی

22 00000000000000000 000000000000 -4-2-2 ابعاد سرمایه اجتماعی

22 0000000 000000000000 -1-4-2-2 ابعاد سرمایه اجتماعی از دیدگاه گلاسر

23 000000000 000000000000 -2-4-2-2 ابعاد سرمایه اجتماعی از دیدگاه فلورا

24 000 000000000000 -3-4-2-2 ابعاد سرمایه اجتماعی از دیدگاه ناهایت و قوشال

25 000000000 000000000000 -4-4-2-2 ابعاد سرمایه اجتماعی از دیدگاه استون

32 00000000000000000000 000000000000 -5-2-2 تعریف کارآفرینی

33 000000000 000000000000 -6-2-2 کارآفرینی از دیدگاه اقتصاد دانان و دانشمندان علوم رفتاری

34 000000000 000000000000 -7-2-2 اثرات اجتماعی و اقتصادی کارآفرینی

35 000000 000000000000 -8-2-2 انواع کارآفرینی و جایگاه کارآفرینی سازمانی

37 000000000 000000000000 -9-2-2 تفاوت کارآفرینان سازمانی و مستقل

38 000000000000 000000000000 -10-2-2 مدل های کارآفرینی سازمانی

39 00000 000000000000 -1-10-2-2 مدل کارآفرینی سازمانی کورنوال و پرلمن

40 000000000000 000000000000 -2-10-2-2 مدل کارآفرینی ایکولز و نک

41 000000000 000000000000 -3-10-2-2 ابعاد کارآفرینی سازمانی تامپسون

43 000000 000000000000 -4-10-2-2 ابعاد کارآفرینی سازمانی گرث وگینزبرگ

43 000000 000000000000 -5-10-2-2 مدل کارآفرینی سازمانی بارت و وینستین

44 0000 000000000000 -6-10-2-2 ابعاد کارآفرینی سازمانی آنتونیک و هیسریچ

47 0000000 000000000000 -11-2-2 رابطه میان سرمایه اجتماعی و کارآفرینی

بخش دوم : سابقه تحقیقات مشابه

- 50 000 00000000000000000000 0000000000 3-2- پیشینه تحقیق
- 51 000000000 000000000 1-3-2- تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
- 51 0 00000000000000000000 0000000000 1-1-3-2- کولمن(1990)
- 52 00000000000000000000 0000000000 2-1-3-2- فوکویاما(1995)
- 52 0000 000000000 0000000000 3-1-3-2- روتلگ و اسمبرگ (1995)
- 52 0000000 0000000000 0000000000 4-1-3-2- لینا و برن (1999)
- 52 00000000000 0000000000 5-1-3-2- اول هوی و همکاران (2004)
- 53 0000000000000000 0000000000 6-1-3-2- چنگ نان چن (2007)
- 53 000000000 0000000000 0000000000 7-1-3-2- دیندا (2007)
- 53 0000000000000 0000000000 8-1-3-2- لی چو و نلسون چو(2008)
- 54 000000000000000000 0000000000 9-1-3-2- انیل کاسا (2008)
- 54 0000000000 0000000000 2-3-2- تحقیقات انجام شده در داخل کشور
- 54 0000000000000000 0000000000 1-2-3-2- قلیچ و مشبکی (1385)
- 54 00000000000000 0000000000 2-2-3-2- کاوسی و سید دوست (1387)
- 55 00000 0000000000 0000000000 3-2-3-2- رحمان سعادت (1387)

بخش سوم : معرفی سازمان

- 58 000000000000000000 0000000000 4-2- معرفی سازمان مورد نظر

فصل سوم- متدولوژی تحقیق

- 66 000000 00000000000000000000 0000000000 1-3- مقدمه
- 66 0 0000000000 0000000000 0000000000 2-3- فرآیند پژوهش

- 68 000000 0000000000 0000000000 بیان مسئله و مدل مفهومی 3-3
- 70 00 0000000000 0000000000 0000000000 روش تحقیق 3-4
- 70 0000000000000000 0000000000 جامعه آماری و نمونه آماری 3-5
- 71 0000000000 0000000000 روش جمع آوری داده ها و اطلاعات 3-6
- 72 0000 0000000000 0000000000 نحوه تنظیم ابزار پرسشنامه 3-6-1
- 72 00000000 0000000000 اعتبار و قابلیت اعتماد یا روایی و پایایی 3-6-2
- 75 000000000 0000000000 روش تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات 3-7

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات

- 77 00000 0000000000 0000000000 0000000000 مقدمه 4-1
- 77 0000 0000000000 (امار توصیفی) داده‌های توصیفی و آماره‌های مربوط 4-2
- 77 00 0000000000 مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر جنسیت 4-2-1
- 78 0000000000 مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به وضعیت تأهل آنها 4-2-2
- 79 00000000 مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر میزان تحصیلات 4-2-3
- 80 0000000000 مطالعه توصیفی نمونه آماری با توجه به متغیر تجربه کاری 4-2-4
- 81 00 0000000000 تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها (امار استنباطی) 4-3
- 82 00000 0000000000 0000000000 آزمون همبستگی پیرسون 4-3-1
- 84 0000000000000000 0000000000 آزمون فرضیه اصلی 4-3-1-1
- 84 00 0000000000 0000000000 آزمون فرضیه فرعی شماره 1 4-3-1-2
- 85 0000000000000000 0000000000 آزمون فرضیه فرعی شماره 2 4-3-1-3
- 86 00000000000000000000 0000000000 آزمون دو جمله ای 4-3-2
- 87 0000000000 0000000000 آزمون دو جمله ای - متغیر اعتماد 4-3-2-1
- 88 0 0000 0000000000 آزمون دو جمله ای - متغیر روابط متقابل 4-3-2-2

- 89 000 0000000000 3-2-3-4- آزمون دو جمله ای - متغیر کسب و کار جدید
- 90 00000000 4-2-3-4- آزمون دو جمله ای - متغیر نوآوری محصول و خدمات
- 91 00000 0000000000 5-2-3-4- آزمون دو جمله ای - متغیر نوآوری فرایند
- 92 00000 0000000000 6-2-3-4- آزمون دو جمله ای - متغیر خودتجدیدی
- 93 0000000 0000000000 7-2-3-4- آزمون دو جمله ای - متغیر پیشگامی
- 94 00000 0000000000 8-2-3-4- آزمون دو جمله ای - متغیر ریسک پذیری
- 95 0000 0000000000 9-2-3-4- آزمون دو جمله ای - متغیر رقابت تهاجمی
- 97 00 0000000000 0000000000 3-3-4- آزمون تحلیل واریانس فریدمن
- 98 0000000 0000000000 1-3-3-4- رتبه بندی متغیرهای سرمایه اجتماعی
- 99 00000 0000000000 2-3-3-4- رتبه بندی متغیرهای کارآفرینی سازمانی
- 101 0000000 0000000000 4-3-4- تحلیل مدل معادلات ساختاری (SEM)
- 101 00000 0000000000 0000000000 1-4-3-4- تحلیل عاملی تاییدی
- 109 000000000 0000000000 5-3-4- تحلیل مسیر تاییدی مدل ساختاری

فصل پنجم- یافته ها، نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

- 115 0000 0000000000 0000000000 0000000000 1-5- مقدمه
- 115 0000 0000000000 2-5- مروری مختصر بر هدف، مسئله و چگونگی کار
- 116 0 0000000000 0000000000 0000000000 3-5- نتیجه گیری
- 116 00000 1-3-5- بررسی یافته های پژوهش با توجه به آزمون همبستگی پیرسون
- 118 00000000 2-3-5- بررسی یافته های پژوهش با توجه به آزمون دو جمله ای
- 119 0 0000000000 3-3-5- بررسی یافته های پژوهش با توجه به آزمون فریدمن
- 120 00000000 0000000000 0000000000 4-5- بحث و مقایسه
- 120 00000000 0000000000 5-5- پیشنهاداتی بر مبنای یافته های تحقیق

- 126 0 000000000 000000000 6-5- پیشنهاداتی برای تحقیقات آینده
- 128 000000000 000000000 7-5- مشکلات و محدودیتهای تحقیق

فهرست نمودارها

- 5 0 000000 000000000 000000000 1-1- نمودار مسئله تحقیق
- 6 000000 00 000000000 000000 2-1- نمودار مدل مفهومی تحقیق
- 18 0000 00 000000000 0000 1-2- نمودار انواع مختلف سرمایه ها
- 26 00000000000 0000 2-2- نمودار ابعاد سرمایه اجتماعی از دیدگاه استون
- 67 000 00 000000000 0000 1-3- نمودار شماره فرآیند انجام پژوهش
- 69 0 000 00 000000000 000 2-3- نمودار شماره مدل مفهومی تحقیق
- 78 0 000 00 00000 1-4- نمودار توزیع فراوانی نمونه آماری از نظر جنسیت
- 79 0 000 00 00 2-4- نمودار توزیع فراوانی نمونه آماری از نظر وضعیت تاهل
- 80 0 000 00 0 3-4- نمودار توزیع فراوانی نمونه آماری از نظر میزان تحصیلات
- 81 000 00 00000 4-4- نمودار توزیع فراوانی نمونه آماری از نظر تجربه کاری

فهرست جداول

- 28 0 00 000000000 0000 1-2- جدول انواع شبکه‌های رسمی و غیر رسمی
- 40 000000000 0000 2-2- جدول مدل کارآفرینی سازمانی کورنوال و پرلمن
- 40 000 00 000000000 00000 3-2- جدول مدل کارآفرینی ایکولز و نک
- 42 0000 000000000 0 00 4-2- جدول ابعاد کارآفرینی سازمانی تامپسون
- 43 00000 000000000 5-2- جدول مدل کارآفرینی سازمانی گرث و گینزبرگ
- 43 00000 0000 6-2- جدول مدل کارآفرینی سازمانی بارت و وینستین (1998)

- 91 جدول 4-17- آزمون دو جمله ای - متغیر نوآوری در فرایند 0000 0 000 0000
- 92 جدول 4-18- مشخصات آماری 0 0 0 000000000000 0 000 00000
- 92 جدول 4-19- آزمون دو جمله ای - متغیر خودتجدیدی 0000000 0 000 0
- 93 جدول 4-20- مشخصات آماری 0 00 0 0 00000000000 0 000 000
- 93 جدول 4-21- آزمون دو جمله ای - متغیر پیشگامی 0000000 0 000 000
- 94 جدول 4-22- مشخصات آماری 000000 000000000000 0 000 000
- 94 جدول 4-23- آزمون دو جمله ای - متغیر ریسک پذیری 0000000 0 000 0
- 95 جدول 4-24- مشخصات آماری 0000 0 0 00000000000 000 0000
- 95 جدول 4-25- آزمون دو جمله ای - متغیر رقابت تهاجمی 0000 0 000 000
- 96 جدول 4-26- نتایج آزمون دو جمله ای متغیرهای مربوط به سرمایه اجتماعی 00
- 98 جدول 4-27- معنی داری آزمون فریدمن برای متغیرهای سرمایه اجتماعی 0000
- 98 جدول 4-28- اولویت بندی متغیرهای سرمایه اجتماعی بر حسب رتبه 00000
- 99 جدول 4-29- معنی داری آزمون فریدمن برای متغیرهای کارآفرینی سازمانی 0 00 0
- 100 جدول 4-30- اولویت بندی متغیرهای کارآفرینی سازمانی بر حسب رتبه 00000
- 102 جدول 4-31- ضرایب مسیر و سطح معنی داری نشانگرهای مربوط به سازه 000
- 104 جدول 4-32- شاخص های برازندگی مدل اندازه گیری y 000 0000000000
- 106 جدول 4-33- ضرایب مسیر و سطح معنی داری نشانگرهای مربوط به سازه 0000
- 108 جدول 4-34- شاخص های برازندگی مدل اندازه گیری X 0000000000 00X
- 110 جدول 4-35- ضرایب مسیر و سطح معنی داری نشانگرهای مدل تحلیل مسیر 000
- 110 جدول 4-36- ضریب ساختاری و مقدار t محاسبه شده 000000000 000 000
- 112 جدول 4-37- شاخص های برازندگی مدل عمومی لیزرل 00 000 000 000 0

فهرست اشکال

- شکل 4-1- مدل اندازه گیری Y مرتبط با نشانگرهای کارآفرینی سازمانی 000000 105
- شکل 4-2- مدل اندازه گیری X مرتبط با نشانگرهای سرمایه اجتماعی 000000 109
- شکل 4-3- مدل عمومی لیزرل برای تبیین مدل چارچوب نظری تحقیق 000000 111

فصل اول - کلیات و طرح تحقیق

1-1- مقدمه

در فصل حاضر، پس از مشخص نمودن ضرورت و اهمیت موضوع به بیان مساله اصلی تحقیق پرداخته و در ادامه، مدل مفهومی را ارائه خواهیم نمود و بر مبنای مدل فوق به طرح فرضیات و اهداف تحقیق خواهیم پرداخت. در پایان فصل حاضر قلمرو تحقیق را مشخص خواهیم نموده و تعاریف مفهومی هر یک از متغیرهای تحقیق را ارائه خواهیم نمود.

1-2- ضرورت و اهمیت

امروزه در کنار سرمایه های انسانی، مالی و اقتصادی، سرمایه دیگری به نام سرمایه اجتماعی¹ مورد بهره برداری قرار می گیرد که مانند سایر شکل های سرمایه، مولد است و دستیابی به هدف های معینی را که در نبود آن دست یافتنی نخواهد بود، امکان پذیر می سازد (Coleman,1988.264).

چنین بیان می شود که سرمایه اجتماعی به ارتباطات و مشارکت اعضای یک سازمان توجه دارد و می تواند به عنوان ابزاری برای رسیدن به سرمایه های اقتصادی باشد (پژوهشنامه مدیریت و سرمایه اجتماعی، 1387، 29). این سرمایه می تواند به طور بالقوه به اصلاح نهادها اقدام کند، زیرا پشتوانه هنجاری و ارزشی دارد و از سوی دیگر، می تواند زمینه همکاری بین کارگزاران را فراهم کند و در مرحله سوم می تواند از راه انتقال اطلاعات، زمینه رشد و بهره وری را تقویت کند. به عبارت دیگر ایجاد و حفظ عنصر سرمایه اجتماعی می تواند در کارآمدسازی هر چه بیشتر ارتباط دولت و جامعه مؤثر باشد. افزون بر آن، هر چه تعداد بیشتری از مردم در تعامل باهم قرار گیرند و به شکل گیری انجمن ها و تشکل ها اقدام کنند، به طور بالقوه امکان همکاری بین آنها بیشتر خواهد شد و حقوق یکدیگر را بیشتر رعایت می کنند و این امر به تولید منابع اجتماعی بیشتر می انجامد (Knowles,2006).

---

¹- SOCIAL CAPITAL

در غیاب سرمایه اجتماعی، سایر سرمایه‌ها اثر بخشی خود را از دست می‌دهند و بدون سرمایه اجتماعی، پیمودن راه‌های توسعه و تکامل فرهنگی و اقتصادی، ناهموار و دشوار می‌شوند (الوانی، شیروانی، 1384).

رابطه میان سرمایه‌های اجتماعی و تغییرات اقتصادی، مانند رشته نخ‌ی طلایی در تار و پود ادبیات اقتصادی - اجتماعی ریشه دوانده است. با این وجود، به غیر از مطالعات مختصری که بر روی گروه‌های نژادی و اقلیت‌ها صورت گرفته است (همانند آثار کایل در سال 1999)، کتاب‌ها و مقالات اندکی به بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و کارآفرینی که موضوع تحقیق حاضر می‌باشد پرداخته‌اند. در باب اهمیت ارتباط این نوع سرمایه با مفهوم کارآفرینی¹ چنین بیان می‌شود که سرمایه اجتماعی رفتار ریسک‌پذیر و نوآورانه را که جزء لاینفک کارآفرینی است تسهیل کرده و نیز به طور مستقیم وارد عملکرد کاربردی افراد می‌شود و رفتار افرادی که بالقوه یا بالفعل کارآفرین و کارفرما هستند را شکل می‌دهد. همچنین سرمایه اجتماعی به صورت یک مشخصه اجتماعی، عملکرد کلی جامعه را به عنوان یک کارآفرین گروهی تسهیل کرده یا از آن جلوگیری می‌کند. جامعه به صورت کلی نقش یک کارآفرین جمعی را ایفاء می‌کند که قرار است با ابتکار و نوآوری، فرصت‌های تجاری ایجاد کند و دیگر مشکلات اجتماعی را حل نماید. عنوان می‌شود که اگر ویژگی‌ها و خصوصیات یک جامعه حقیقتاً موجب تسهیل کارآفرینی شوند، آن جامعه «سرمایه اجتماعی تسهیل‌کننده کارآفرینی» خواهد داشت. اما اگر خصوصیات جامعه‌ای از گسترش کارآفرینی جلوگیری کند، در آن جامعه «سرمایه اجتماعی بازدارنده کارآفرینی» به وجود خواهد آمد (پژوهشنامه مدیریت و سرمایه اجتماعی، 1387).

1-3- بیان مسئله

مسئله یعنی تفاوت بین وضع موجود و مطلوب. بعبارت دیگر، مسئله یعنی فاصله بین جایی که هستیم و جایی که می‌خواهیم باشیم. مسئله وقتی حل می‌شود که توانسته باشیم وضعیت موجود را به

---

¹ - entrepreneurship

وضعیت مطلوب تبدیل کرده باشیم (Huber, 1980). ذیلاً پس از ارائه توضیحاتی در مورد واژه ها، مسئله تحقیق حاضر نیز بصورتی مصور و گویا نشان داده خواهد شد.

کارآفرینی یعنی شناسایی و بهره‌برداری از افکار فرصت‌طلبانه برای ایجاد و توسعه شرکت‌های کوچک (Brockhaus & Horwitz, 1986, 45). کارآفرینی به معنای آغاز یا رشد یک شرکت نوپا از طریق مدیریت نوآورانه و ریسک‌پذیر است (احمدپور، 1381، 25). به عبارت دیگر فرآیند نوآوری و بهره‌گیری از فرصتها با تلاش و پشتکار بسیار و همراه با پذیرش ریسک‌های مالی، روانی و اجتماعی، که البته با انگیزه کسب سود مالی، توفیق طلبی، رضایت شخصی و استقلال صورت می‌پذیرد (Hisrich, 2002)

در دنیای رقابتی امروز هر سازمانی به دنبال انجام خدماتی کارا تر و موثرتر از رقبای خود می باشد، این امر به علت نداشتن مهارت های مدیریتی و سازمانی، فقدان برنامه ریزی استراتژیک و کمبود سرمایه های مناسب مالی و انسانی مشکل است و عدم وجود این مزیت ها باعث می شود این شرکتها نسبت به شرکت های دارای این مزیت ها در مواقعی که با بحران تغییرات مواجه می شوند آسیب پذیرتر باشند. (Imran, 2003)

اقتصاددانان دیگر سرمایه فیزیکی¹ را تنها سرمایه موجود در اقتصاد نمی دانند بلکه آنها سرمایه های جدیدی از قبیل سرمایه های انسانی²، طبیعی و اخیراً سرمایه های اجتماعی را معرفی می کنند که هر کدام اثرات مهمی را در سازمانها و نهایتاً در اقتصاد می گذارند. در این میان سرمایه های انسانی از شرایط و اهمیت خاصی برخوردار است (سعادت، 1387).

پاتنوم تمام ویژگی های اجتماعی نهادها و سازمان ها از قبیل اعتماد، هنجارها و شبکه های اجتماعی را سرمایه اجتماعی می نامد. (putnum, 1993, 163) کولمن سرمایه اجتماعی را قدرت و توانایی مردم برای برقراری ارتباط با یکدیگر می داند (Coleman, 1990, 74)

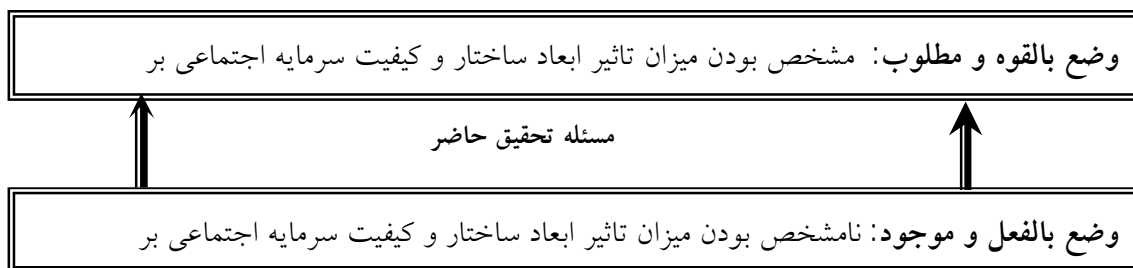
---

¹ - fiscal capital

² - human capital

دراقتصاد مبتنی بر دانش از سرمایه فکری به منظور خلق و افزایش ارزش سازمانی استفاده می شود و موفقیت یک سازمان به توانایی اش در مدیریت این منبع کمیاب بستگی دارد. در حالت مطلوب یکی از قابلیت ها و ویژگی های هر سازمان کارافرینی که در عرصه کارافرینی موفق است این است که بتواند با مدیریت صحیح سرمایه های خود به خصوص سرمایه های اجتماعی در خلق و تسهیم دانش کمک نموده و برای سازمان مزیت سازمانی پایدار ایجاد نماید. می توان چنین بیان کرد که امروزه سرمایه اجتماعی، نقشی بسیار مهمتر از سرمایه فیزیکی و انسانی در سازمانها و جوامع ایفا می کند و شبکه های روابط جمعی و گروهی، انسجام بخش میان انسانها، سازمانها و انسانها و سازمانها با سازمانها می باشد. در غیاب سرمایه اجتماعی، سایر سرمایه ها اثربخشی خود را از دست می دهند و بدون سرمایه اجتماعی، پیمودن راههای توسعه و تکامل فرهنگی و اقتصادی، ناهموار و دشوار می شوند (پویان، 1384)

در مورد ارتباط میان این نوع سرمایه و کارافرینی عنوان می شود که سرمایه اجتماعی نقش مهمی در فعالیت های کارافرینانه دارد چرا که کارافرینی یک فرایند اجتماعی اقتصادی است که از 2 طریق متکی به شرایط و بافت اجتماعی است اول اینکه کارافرینان افرادی هستند که محصول محیط اجتماعی خود هستند و دوم اینکه کارافرینی یک فعالیت اجتماعی است و در نتیجه وجود یا عدم وجود پیوندها و ارتباطات اجتماعی بر ماهیت کسب و کار تاثیر می گذارد. لذا موضوع پژوهش حاضر ارتباط میان متغیرهای کارافرینی و ابعاد سرمایه اجتماعی شامل کیفیت¹ و ساختار² در یک سازمان کارافرین مشخص واقع در استان مازندران به نام شرکت صنایع روشنایی مازی نور می باشد. مسئله تحقیق حاضر با عنوان مقایسه رابطه میان کیفیت و ساختار سرمایه اجتماعی با کارافرینی سازمانی در شرکت صنایع روشنایی مازی نور به صورت زیر نشان داده شده است.

^۲-structure